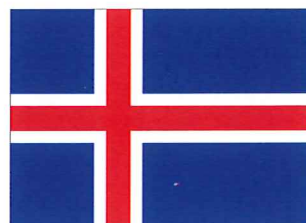
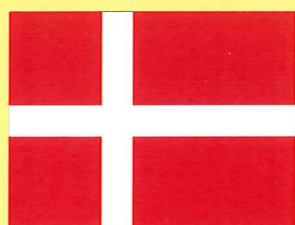

NORDISK VÄNORTSKONFERENS I VÄSTERÅS

KVALITETS- OCH/ELLER SERVICEUTVECKLING
I DAGENS FÖRSKOLA?

26 - 27 september 2002
Aros Congress Center

VÄSTERÅS STAD

2002-09-02

Barn- och ungdomsnämndens samt
utbildningsnämndens stab

Bästa kollega,

Det är med stor glädje som vi äntligen får möjlighet att träffa dig på Nordisk vänortskonferens i Västerås den 26-27 september 2002.
Platsen är Aros Congress Center, Munkgatan 7.

Här kommer den utlovade konferensmappen med all information du kan tänkas behöva:

- program med hålltider
- presentation av workshops och studiebesök
- deltagarlista till konferensen
- deltagarlista till workshops
- deltagarlista till studiebesök
- karta över Västerås innerstad

För eventuella frågor gällande workshops och studiebesök med mera kontakta projektledare Monika Löving Nilssen, telefon +46 (0) 21 39 26 28.

På kärt återseende!

Britt Sandström
Kommunalråd

Lena Jäder
Utvecklingsledare

Monika Löving Nilssen
Projektledare

Projektledare Monika Löving Nilssen
Direktvalsnr +46 (0) 21 39 26 28
Mobil +46 (0) 70 465 84 97
Telefax +46 (0) 21 14 67 42
E-post monika.loving-nilssen@vasteras.se

Torsdag den 26 september 2002

08:30-08:50 **Incheckning**, kaffe och smörgås

08:50-09:15 **Konferensinvigning**

Välkomsttal av stadsdirektör Monica Ericsson och kommunalråd Britt Sandström

09:15-10:00 **Västerås stad**

"Det kompetenta barnet"

Föredragshållare: Eva Wiklund Dahl, förskollärare och Förskoletidningens chefsredaktör

Varje gång du gör något som barnet kan göra själv har du tagit ifrån barnet ett lärtillfälle. Detta kan ses som en illustration av hur synen på barn har förändrats. Från att tidigare ha sett barn som tomma och hjälplösa varelser som ska fyllas och hjälpas av "kloka" vuxna. Till att idag inse att barn är rikt utrustade och fulla av möjligheter och att de själva tar aktiv del i sin egen utveckling och sitt lärande. Pedagogens uppgift är att möta detta rika barn utifrån vars och ens förutsättningar, utan att värdera dessa förutsättningar. Vi måste sluta problematisera barnet och istället problematisera uppgiften.

10:00-10:15 **Paus**

10:15-11:00 **Randers kommune**

"Övergångar" fra børnehave til skole? – Om kompetenceudvikling og læringsprocesser i børnehaven!

Föredragshållare: Jörn Bjerre, Leder af Viborgvejens børnehave

Kan vi skabe en større tryghed og harmoni hos børn, - i overgangen fra børnehave til skole?

Kan og vil vi udvikle et fælles læringssyn for børnehave og skole?

Hvilke kompetencer skal barnet gerne besidde for at kunne klare sig i (skole) livet?

Hvilken betydning har det for barnet at den voksne er en god rollemodel?

Hvordan skaber vi en udviklings- og læringskultur, der er baseret på en aktiv indsats overfor børn og som giver dem optimale betingelser for social samspil, personlig udfoldelse og læring, - baseret på børnenes naturlige motivation og nysgerrighed? En udviklings- og læringskultur, der ikke kun skal forstås som en voksenstyret proces, hvor barnet kun er et "passivt udviklingsprodukt", men som skal forstås som en aktiv samarbejdsproces mellem barn og voksen.

Kan vi skabe en forståelse for fællesskabets læringspotentiale, hvor de fælles arbejdsopgaver (medansvar), indlevelse (empati), og hvordan andre gør (imitation) er medgrundlag og netop nødvendig for barnets egen læring?

Samvaeret med andre er for barnet både et individuelt og et fælles læringsanliggende, hvor de udvikler nye sproglige- (kommunikation), følelesesmaessige- (selvlaerd), motoriske- (selvhjulpethed), sociale- (venskaber) og intellektuelle (viden) kompetencer.

Det sociale fællesskab som læringens "byttecentral", hvor barnet udveksler erfaringer, afprøve handlinger og initiativer sammen med andre børn og voksne, - så barnet kan opleve selvvaerd, selvtillid, livsmod og pågaaenhed.

11:00-11:15 **Paus**

11:15-12:00 **Ålesund kommune**

"Temaarbeid som innlaeringsmetode i barnehagen og pedagogisk dokumentasjon"

Föredragshållare: Astrid Ous Larsen, pedagogisk leder ved Lerstad barnehage

Temaarbeid – Hvorfor jobbe med temaarbeid? Og hvorfor jobbe med temaarbeid over lengre tid? Tid er kvalitet, både for barn og personale. Det dokumenterer både teori og erfaring.

Pedagogisk dokumentasjon – Tilgjengelig pedagogisk dokumentasjon under temaarbeid har flere hensikter. Det viser blant annet barna i temaarbeid, og vil dermed være service til foreldrene. De vil få et innblikk i sine barns hverdager, de har et utgangspunkt for samtaler med sine barn og barna har noe å vise frem til sine foreldre.

12:00-13:00 **Lunch** på ACC

13:00-14:30 **Parallella workshops tema 1 og 3/studiebesök 1-3**

14:30-15:00 **Eftermiddagskaffe** på ACC

15:00-16:30 **Parallella workshops tema 2 og 4/studiebesök 4-6**

19:30-24:00 **Festmiddag** på Village, Sigurdsgatan 25

Varje vänort bidrar med en barnvisa som framförs under kvällen. Vi uppmuntrar till spontana nordiska inslag med visor och annat

Poplinrock underhåller

Fredag den 27 september 2002

09:00-10:30 **Studiebesök i förskoleklasser**, samling på Fiskartorget framför Stadshuset.

10:30-11:00 **Förmiddagskaffe** på ACC

11:00-11:40 **"Studier av effekten av tidig barnomsorg för barns senare utveckling"**

Föredragshållare: Bengt-Erik Andersson, professor emeritus i pedagogik vid Lärarhögskolan i Stockholm.

Bengt-Erik Andersson har forskat och gett ut böcker i ämnet

11:40-11:45 **Bensträckare**

11:45-12:45 **Paneldebatt** med workshopsledare och moderator Bengt-Erik Andersson

13:00-14:00 **Lunch** i Stadshusrestaurangen och konferensavslutning.

Uppdraget om ny konferens 2003 överlämnas till nästa arrangör

WORKSHOPS

Västerås stad

Tema 1

Rubrik: "Små barns delaktighet i förskolevardagen"

Ledare: Lena Almqvist, doktorand i psykologi vid Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap vid Mälardalens högskola och Institutionen för Samhällskunskap vid Örebro Universitet

Lena Almqvist kommer att diskutera begreppet hälsa för små barn. Enligt senare tid har hälsobegreppet ändrats från att fokusera på hälsa som enbart frånvaro av sjukdom till begrepp som livskvalitet, känsla av sammanhang och delaktighet. Hur studerar och beskriver man relationen mellan kroppsligt fungerande, aktivitet och delaktighet? För små barn kompliceras bilden av att det är oklart hur relationerna mellan normal utveckling och hälsa är. Genom att undersöka såväl barns utveckling som delaktighet går det att få mångdimensionell information om relationen mellan kroppsligt fungerande, aktivitet och delaktighet.

Västerås stad

Tema 2

Rubrik: "Förskoleklass"

Ledare: Lena Jäder, utvecklingsledare barn- och ungdomsnämndens stab

Sedan 1998 har Sverige en ny skolform. Förskoleklassen är Sveriges svar på skolstart från 6 års ålder. Förskoleklassen är en rättighet för 6-åringar att delta i och en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla. I förarbeten till riksdagsbeslutet om att inrätta en helt ny skolform framgår det att verksamheten i förskolan ger barnen den stimulans och utvecklande verksamhet som barnen behöver. Däremot behöver samarbetet med grundskolan förstärkas genom att förskolans utvecklingspedagogiska arbetssätt och synsätt kommer in i skolan. Förskoleklassen arbetar utifrån grundskolans läroplan Lpo-94. Utvärderingar har gjorts och de visar att...

Studiebesök dag 1

Studiebesök 1

Förskolan Emilia – Reggio Emiliainspirerat arbetssätt

Studiebesök 2

Nordanby/Utanby förskola – Våra barn 1-5 års språkutveckling

Studiebesök 3

Skallbergsgården – En mötesplats för unga och gamla, där öppna förskolan är navet

Studiebesök 4

Förskolan Skattgömman/Pysslingen Förskolor och Skolor AB – På Pysslingen löper lärandet som en röd tråd från förskolan och upp genom hela skoltiden

Studiebesök 5

Lillängens förskola – Miljö, rytm-rörelse-musik, språk

Studiebesök 6

Familjecentrum Råby – Öppen förskola, Barnavårdscentral och Socialtjänst i samverkan

Randers kommune

Tema 3

Rubrik: "Övergångar" fra vuggestue til børnehave og børnehave til skole?

Ledare: Michael Nielsen, Daginstitution Birkebo & Leder/Vuggestue

Når ett barn skifter miljø kræver det enorm energi og overskud fra barnets side. Det skal tilegne sig de sociale spilleregler i den nye institution og skabe sig en platform, hvorfra det kan agere. Man ser ofte børn miste færdigheder, de kunne mestre før skiftet. Barnet har igen brug for vejledning og fornyet opmærksomhed og vigtigst af alt har det brug for at blive taget vel imod og føle sig velkommen, som det barn det er.

Et hvert barn har sine svage og stærke sider og har gennem sit hidtidige liv ageret i forskellige miljøer sammen med familie, venner, skole eller institution. For at sikre barnet den bedst mulige overgang vurderer forældre og pædagoger i fællesskab barnet og dets formåen.

- Kan barnet udtrykke sig konkret og forståeligt?
- Har barnet styr på sin krop?
- Ved barnet noget om sig selv og sine omgivelser?
- Er barnet glad for sig selv?
- Kan barnet danne venskaber med andre børn?
- Har barnet specielle problemer?

Oplægget vil omhandle forskellige kompetencers betydning for barnets udvikling og afsluttes med en diskussion mellem deltagerne i workshopen.

Ålesund kommune

Tema 4

Rubrik: "Metode for språkutvikling hos barn med Downs syndrom"

Ledare: Astrid Ous Larsen, pedagogisk leder ved Lerstad barnehage 0-5 år, og Marit Ristesund, assistent ved Lerstad barnehage 0-5 år

Etter å ha arbeidet med flere barn med Downs syndrom gjennom mange år, har vi utviklet metodeopplegg for å styrke språkutviklingen. Barn med Downs syndrom er ofte visuelt sterke, og metoden bygger derfor på bruk bland annet av ordbilder. Vi vil orientere om et helhetlig opplegg og vise ordbildekort og annet materiell, samt videoopptak.

Sekretariatet för Nordisk Vänortskonferens

Sigríður Síta Pétursdóttir och
Kristlaug Svarvarsdóttir
Akureyri kommun

Mika Harju
Lahti kommun

Jörn Bjerre och **Michael Nielsen**
Randers kommune

Britt Sandström, Lena Jäder och
Monika Löving Nilssen
Västerås stad

Anne Fjörtoft och **Berit Standal**
Ålesund kommune

STUDIEBESÖK DAG 1, 26/9 2002, KL 13:00-14:30, KL 15:00-16:30

Bussar till samtliga enheter avgår från Aros Congress Center, Munkgatan 7, kl 13:00, respektive 15:00. Studiebesöken beräknas starta kl 13:15 respektive 15:15 cirka och pågå till kl 14:15 respektive 16:15 cirka. Därefter åter busstransport tillbaka till Aros Congress Center. Eftermiddagskaffe serveras på Aros Congress Center kl 14:30.

Avgång kl 13:00, åter kl 14:30

Buss 1: Förskolan Emilia

Buss 2: Nordanby förskola

Avgång kl 15:00, åter kl 16:30

Buss 3: Förskolan Skattgömman

Buss 4: Lillängens förskola

Buss 5: Familjecentrum Råby

Studiebesök 1: Förskolan Emilia

Ledare: Carina Kandell & Anna Söderström

Totalt: 30 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 2: Nordanby förskola

Ledare: Marietta Jonzon & Margareta Strid

Totalt: 8 deltagare

Studiebesök 3: Skallbergsgården utgår

Studiebesök 4: Förskolan Skattgömman

Ledare: Åsa Brink & Ulrika Ljung Gustafsson

Gruppledare: Marietta Jonzon & Margareta Strid

Totalt: 26 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 5: Lillängens förskola

Ledare: Anita Lilja Stenholm

Gruppledare: Gun Lundqvist-Lennartsson

Totalt: 21 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 6: Familjecentrum Råby

Ledare: Annika Wallin

Totalt: 16 deltagare

BUSSTURER STUDIEBESÖK 26-27/9 2002

26/9 2002

Kl 13:00 Buss från ACC, Munkg 7, till Förskolan Emilia, Regattag 59, 35 pers

Kl 14:15 Buss från Förskolan Emilia, Regattag 59 till ACC, Munkg 7, 35 pers

Kl 13:00 Buss från ACC, Munkg 7, till Nordanby förskola, Vårlöksg 15, 15 pers

Kl 14:15 Buss från Nordanby förskola, Vårlöksg 15, till ACC, Munkg 7, 15 pers

Kl 15:00 Buss från ACC, Munkg 7, till Förskolan Skattgömmen, Frejag 17, 30 pers

Kl 16:15 Buss från Förskolan Skattgömmen, Frejag 17, till ACC, Munkg 7, 30 pers

Kl 15:00 Buss från ACC, Munkg 7, till Lillängens förskola, Stenhagsg 1, 25 pers

Kl 16:15 Buss från Ekhamra förskola, Krigsstigen, till ACC, Munkg 7, 25 pers

Kl 15:00 Buss från ACC, Munkg 7, till Familjecentrum Råby, Råby Centrum, 20 pers

Kl 16:15 Buss från Råby Centrum till ACC, Munkg 7, 20 pers

27/9 2002

Kl 09:00 Buss från Fiskartorget till Fridhemsskolan, Hällbyskolan, Rösegårdsskolan och Håkantorpskolan med ett avsläpp på Bäckby Centrum och ett avsläpp på Håkantorpsg 156, ca 60 pers

Kl 10:15 Buss från Bäckby Centrum via Håkantorpsg 156 till ACC, Munkg 7, ca 60 pers

Kl 09:00 Buss från Fiskartorget till Vallbyskolan, Parstugug 37-39, och Norra Vallbyskolan, Vallby skolg 2-4, ca 35 pers

Kl 10:15 Buss från Parstugug 37-39 via Vallby skolg 2-4 till ACC, Munkg 7, ca 35 pers

Kl 09:00 Buss från Fiskartorget till Rotundaskolan, Hemdalsv 3, ca 25 pers

Kl 10:15 Buss från Rotundaskolan, Hemdalsv 3 till ACC, Munkg 7, ca 25 pers

Vi transporteras av Axelssons Turisttrafik AB.

STUDIEBESÖK I FÖRSKOLEKLASSER DAG 2, 27/9 2002, KL 09:00-10:30

Bussar till samtliga skolor avgår från Fiskartorget (torget framför stora entrén till Stadshuset på Munkgatan) kl 09:00. Studiebesöken beräknas starta kl 09:15 cirka och pågå till kl 10:15 cirka. Därefter åter busstransport tillbaka till Aros Congress Center, där förmiddagskaffe serveras.

Buss 1: Fridhemsskolan, Håkantorpskolan, Hällbyskolan, Rösegårdsskolan

Buss 2: Vallbyskolan, Norra Vallbyskolan

Buss 3: Rotundaskolan

Studiebesök 1: Fridhemsskolan
Enhetschef/rektor: Lars-Göran Almgren
Gruppledare: Britt Sandström
Totalt: 8 deltagare

Studiebesök 2: Håkantorpskolan
Enhetschef/rektor: Barbro Ridman
Gruppledare: Monika Löving Nilssen
Totalt: 18 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 3: Hällbyskolan
Enhetschef/rektor: Ann-Christin Jansson
Gruppledare: Jesper Tatti
Totalt: 18 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 4: Rösegårdsskolan
Enhetschef/rektor: Anna-Lena Sjöstedt
Gruppledare: Annika Wallin
Totalt: 18 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 5: Vallbyskolan
Enhetschef/rektor: Gun Lundqvist-Lennartsson
Gruppledare: Christina Hydling
Totalt: 18 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 6: Norra Vallbyskolan
Ledare: Pia Jansson
Gruppledare: Britt-Marie Pettersson
Totalt: 18 deltagare = 2 grupper

Studiebesök 7: Rotundaskolan
Enhetschef/rektor: Ulla Löfgren
Gruppledare: Marietta Jonzon & Margareta Strid
Totalt: 20 deltagare = 2 grupper

NÄTCAFÉ 26/9 2002

På Aros Congress Center i rum 302 finns det tillgång till fem datorer med internetuppkoppling. Här finns möjlighet att besöka Akureyri kommunes, Randers kommunes, Ålesund kommunes och Västerås stads hemsidor. Man kan också surfa vidare till förskolor som har egna hemsidor. Lahti kommun har tyvärr inte möjlighet att delta i vänortskonferensen, men här finns möjlighet att besöka även deras hemsida. Sist, men inte minst, vår gemensamma hemsida naturligtvis.

www.akureyri.is

www.randers.dk

www.alesund.kommune.no

www.vasteras.se

www.lahti.fi

www.norsamby.dk

Varje deltagande land har ett utställningsbord med broschyrer och information om vad som pågår i just deras kommun. Här kommer även att finnas skärmutställningar, bland annat Maja-projektet och Cykla Västerås, så titta gärna förbi i pauserna.

FESTMENY VILLAGE 26/9 2002

Förrätt:

Ceasarsallad serveras med bresola och vitlökskrutonger

Varmrätt:

Grillad tornedos med portvinssky och dijonsenapsås samt potatis- och rotfruktskaka

(alternativ rätt för dem som önskat specialkost)

Efterrätt:

Pannacottaöverbakad chokladart med rårörda hallon och blåbär

Kaffe

Adress: Sigurdsgatan 25
(kvarteret Sigurd, mellan Centralen och Kungsängsgatan)
Telefon: 021-41 88 22

LUNCH I STADSHUSRESTAURANGEN 27/9 2002

FREDAGSMENY

Ryggbiff med ratatouille och tomatsås

Dagens omelett

VECKANS PASTA

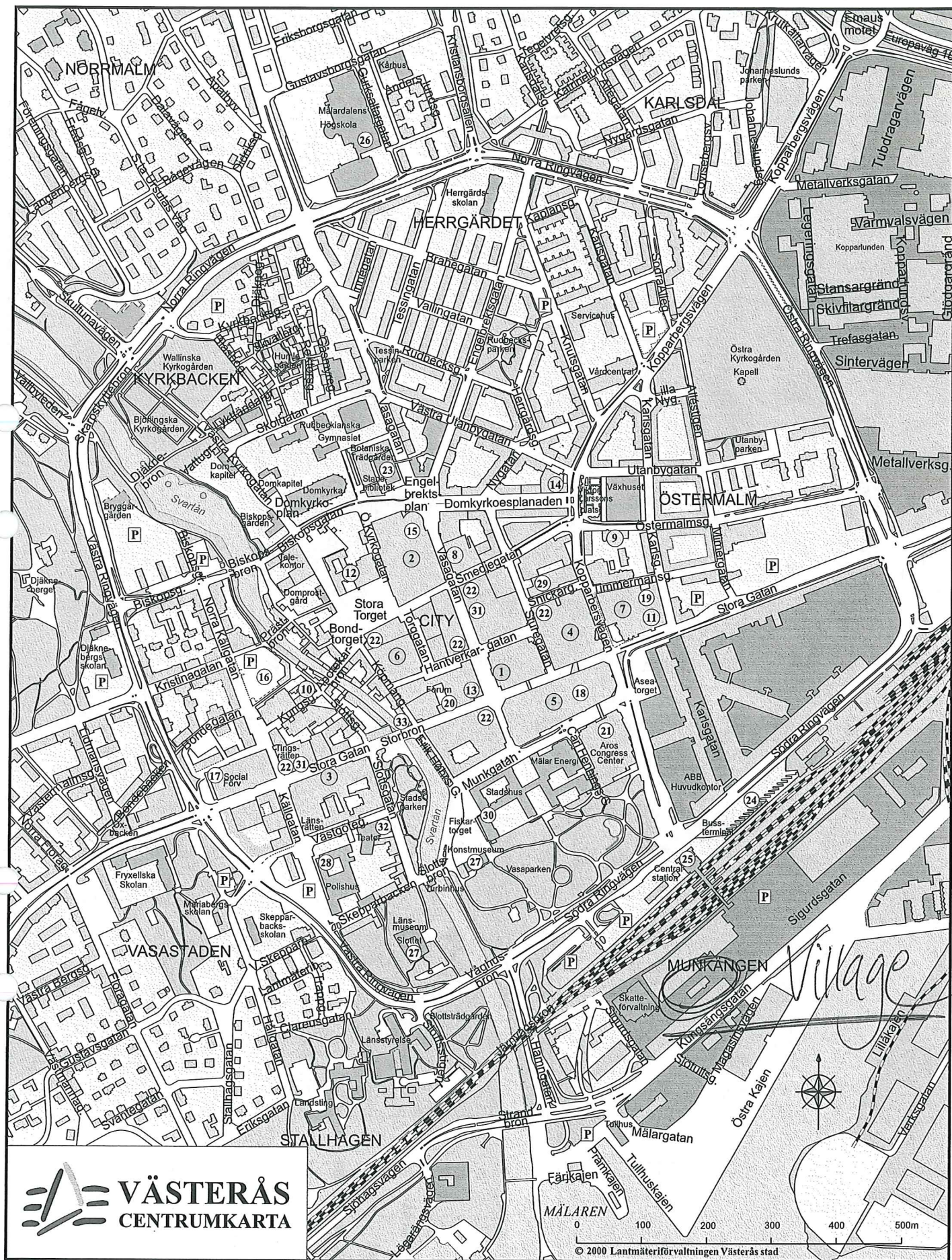
Fläskfilé, lök och peppar

VECKANS WOK

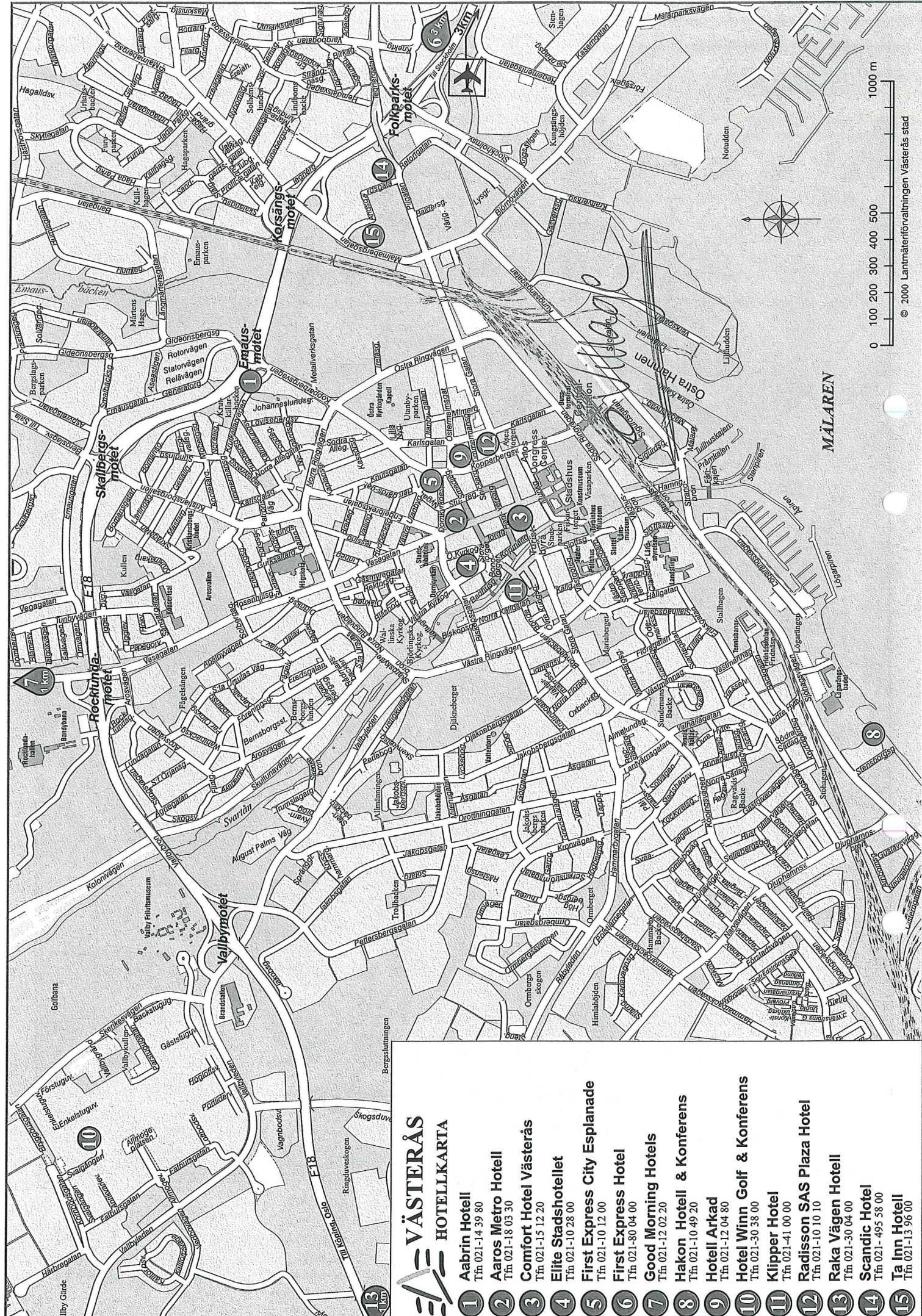
VEGETARISKT ALTERNATIV

Wok, grönsakspytt eller omelett

(inkl smör, bröd, dryck, sallad, kaffe och sillbord)

KÖPCENTRUM		HOTELL	
1 Centra	6 Sigma	8 Aaros Metro Hotell	13 Comfort Hotel Västerås
2 Arosian	7 Skrapan	9 Hotell Arkad	14 First Express City Esplanade
3 Citykällan		10 Klipper Hotel	
4 Gallerian		11 Radisson SAS Plaza Hotel	
5 Punkt		12 Elite Stadshotellet	
PARKERINGSHUS		ÖVRIGT	
15 Arosian	20 Apotek	25 Centralstation	30 Stadshus
16 Klippan	21 Aros Congress Center	26 Högskola	31 Systembolag
17 Park	22 Bank	27 Museum	32 Teater
18 Punkt	23 Bibliotek	28 Polis	33 Turistbyrå
19 Skrapan	24 Bussterminal	29 Post	

VÄSTERÅS HOTELLKARTA

- 1 Aabrin Hotell**
Tfn 021-14 39 80
- 2 Aaros Metro Hotell**
Tfn 021-18 03 30
- 3 Comfort Hotel Västerås**
Tfn 021-15 12 20
- 4 Elite Stadshotellet**
Tfn 021-10 28 00
- 5 First Express City Esplanade**
Tfn 021-10 12 00
- 6 First Express Hotel**
Tfn 021-80 04 00
- 7 Good Morning Hotels**
Tfn 021-12 02 20
- 8 Hakon Hotell & Konferens**
Tfn 021-10 49 20
- 9 Hotell Arkad**
Tfn 021-12 04 80
- 10 Hotel Winn Golf & Konferens**
Tfn 021-30 38 00
- 11 Klipper Hotell**
Tfn 021-41 00 00
- 12 Radisson SAS Plaza Hotel**
Tfn 021-10 10 10
- 13 Raka Vägen Hotell**
Tfn 021-30 04 00
- 14 Scandic Hotell**
Tfn 021-495 58 00
- 15 Ta Inn Hotell**
Tfn 021-13 96 00

BARNVISA FRÅN ISLAND

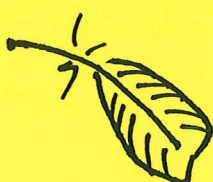
Sofðu unga ástin mín

Sofðu unga ástin mín,
- úti regnið grætur.
Mamma geymir gullin þín,
gamla leggi og völuskrín.
Við skulum ekki vaka um dimmar nætur.

Það er margt, sem myrkrið veit,
- minn er hugur þungur.
Oft ég svartan sandinn leit
svíða grænan engireit.
Í jöklinum hljóða dauðadjúpar sprungur

Sofðu lengi, sofðu rótt,
seint mun best að vakna.
Mæðan kenna mun þér fljótt,
meðan hallar degi skjótt,
að mennirnir elska, missa, gráta og sakna.

Jóhann Sigurjónsson

BARNVISA FRÅN DANMARK

Mariehønen Evigglad

Mariehønen Evigglad
gik tur på et rabarberblad
og mødte Søren Snegl, der lå
og sov med sneglehuset på.

Da blev det regn og tordevejr
og Evigglad fik våde tæ'er,
så derfor slog hun bankeslag
på sneglehusets lille tag.

Og sneglen råbte højt: "Kom ind
i læ for torden, regn og vind,
her er lidt snævert, som du ser,
men der er lunt og tørvejr her".

Så sad de begge to og lo
i Sørens lille sneglebo,
og hvis jeg ikke husker fejl,
blev Evigglad til Madam Snegl.

Halfdan Rasmussen

BARNVISA FRÅN NORGE

Hompetitten

Ja, nå har`n Per fått det slik som han vil,
jakke og bukse og nå kjører`n bil,
men vegen er hompete, hei vor det går,
det homper og domper i ruta vår.

Å hompetitten, hompetatten, hompetutten teia,
mjølkeruta kommer ifra Skomperud på heia,
hold deg i stolkarmen, lek du er med,
og dermed så homper vi opp og ned.
Vi homper opp og ned, vi homper opp og ned,
vi homper opp, vi homper ned,
vi homper opp, vi homper ned.

Veldig så heldig vi var, jeg og du,
vi grov poteter, og vi gjette ku,
vi passa unger, og vi laga mat,
og lønna den passer oss akkurat.

Alf Prøysen / G. R. Wahlberg

BARNVISA FRÅN SVERIGE

Här kommer Pippi Långstrump

Här var det hoppsan hejsan här ska du se på mej san,
kan å kan du gissa, kan du gissa vem jag ä.
Vill och vill du veta, vad en sån som jag kan heta?
Strunta i att fråga, för jag säger som det ä.

Här kommer Pippi Långstrump tjolahopp tjolahej tjolahoppsan sa,
här kommer Pippi Långstrump, ja, här kommer faktiskt jag.

Har du sett min apa min söta fina lilla apa,
har du sett Herr Nilsson, ja, han heter faktiskt så.
Har du sett min villa, min Villa Villekulla-villa,
vill och vill du veta varför villan heter så?

Där bor ju Pippi Långstrump tjolahopp tjolahej tjolahoppsan sa,
där bor ju Pippi Långstrump, ja, där bor faktiskt jag.

Det är inte illa jag har apa häst och villa,
en kappsäck full med pengar är det också bra att ha.

Kom nu alla vänner varenda kotte som jag känner,
nu ska vi leva loppan, tjolahej, tjolahoppsan sa.

Här kommer Pippi Långstrump tjolahej tjolahopp tjolahoppsan sa,
här kommer Pippi Långstrump, ja, här kommer faktiskt jag.

Astrid Lindgren / Jan Johansson